

Nr 3

Av herr **Björk** och herr **Johansson, Tage**, *angående titelskyddet för periodisk skrift.*

(Lika lydande med motion nr 5 i Andra kammaren)

I tryckfrihetsförordningens femte kapitel meddelas bl. a. bestämmelser om skydd för titel på periodisk skrift.

I 5 kap. 5 §, som behandlar ansökan om utgivningsbevis, heter det i sista stycket: »Företer skriftens titel sådan likhet med titeln på skrift, för vilken utgivningsbevis tidigare utfärdats, att förväxling lätt kan ske, må ansökan avslås.»

I 6 § ges bestämmelser om återkallande av utfärdat utgivningsbevis. Enligt första stycket punkt 5 i nämnda paragraf äger chefen för justitiedepartementet återkalla utfärdat utgivningsbevis om den skrift, som beviset avser, icke under något av de två senast förflutna kalenderåren å särskilda tider utkommit med minst fyra nummer eller häften.

7 § har följande lydelse:

Har på grund av förhållande som avses i 6 § första stycket, 2, 3, 5 eller 7 utgivningsbevis återkallats, må likväl ej, innan två år förflutit sedan beslutet därom meddelades, utan medgivande av skriftens ägare utgivningsbevis utfärdas för annan skrift, vars titel företer sådan likhet med skriftens titel att förväxling lätt kan ske.

Ett aktuellt exempel kan illustrera vilka praktiska konsekvenser som är möjliga med bestämmelsernas nuvarande utformning.

Den 29 juni 1966 återkallade chefen för justitiedepartementet med stöd av 6 § första stycket 5 i tryckfrihetsförordningen utgivningsbeviset för Nationalsocialistisk tidskrift.

Den 21 mars 1966 ingavs ansökan om utgivningsbevis för Socialistisk tidskrift. Den föredrogs i samband med återkallelsebeslutet den 29 juni 1966 beträffande Nationalsocialistisk tidskrift och förklarades då vilande för att ägarna till Nationalsocialistisk tidskrift skulle beredas tillfälle avge medgivande enligt 5 kap. 7 §. Den 13 juli 1966 inkom yttrande från ägarna, vilka icke var villiga lämna sådant medgivande.

Ansökan av ägarna till Socialistisk tidskrift avslogs sedan enligt beslut den 26 juli 1966 på grund av titelns likhet med titeln på Nationalsocialistisk tidskrift.

När bestämmelsernas nuvarande utformning möjliggör så stötande conse-

kvenser som i detta fall, ger det en anvisning om att bestämmelserna är i behov av översyn.

Formuleringen »att förväxling lätt kan ske» synes inbjuda till en oklar och vacklande praxis. Detta problem har tidigare uppmärksammats av riksdagen. I en socialdemokratisk reservation till konstitutionsutskottets memorial nr 10 vid 1942 års riksdag påtalades sålunda, att den dåvarande chefen för justitiedepartementet medgivit utgivningsbevis för den i Berlin på svenska språket tryckta periodiska skriften »Bildtidningen Signal», trots denna titels likhet med Svenska järnvägsmannaförbundets tidskrift »Signalen». Reservanterna fann det svårt att med ledning av exempel från 1941 utläsa någon enhetlig tillämpningsgrund när utgivningsbevis vägras. Utgivningsbevis för »Månadsmagasinet Globen» hade vägrats på grund av likhet med »Globen, meddelanden utgivna av Generalstabens litografiska anstalt». »Rikstidningen» ansågs äga för stor likhet med »Svenska Rikstidningen», för vilken utgivningsbevis utfärdats. Samma var förhållandet med en ansökan om utgivningsbevis för »Nya Dagbladet», då bevis tidigare meddelats för »Svenska Dagbladet», »Skånska Dagbladet» etc. »Aftonbladet, Morgonupplagan» ansågs äga förväxlingsbar likhet med »Aftonbladet» o. s. v.

I exemplet från 1966 kan det redan från formella utgångspunkter diskuteras om det var riktigt att vägra utgivningsbevis för Socialistisk tidskrift, eftersom likheten mellan »Nationalsocialistisk» och »Socialistisk» inte är särskilt påfallande. Det är dock möjligt att beslutet var formellt korrekt. Men det gör ett utomordentligt olustigt intryck att ägarna till National-socialistisk tidskrift haft möjlighet att, sannolikt utifrån politiska bevekelsegrunder, förhindra utgivning av ett organ vid namn Socialistisk tidskrift.

Det är i och för sig naturligt att lagstiftarna velat skydda ägarna till periodiska organ, vilkas namn haft ett betydande goodwill-värde. Självfallet är det inte önskvärt att nya konkurrenter skall kunna rikta sig till ungefär samma läsekrets som ett äldre organ med utnyttjande av dettas titel eller en nästan likalydande titel. De nuvarande bestämmelserna synes dock bereda alltför stora förmåner åt dem som en gång förvärvat utgivningsbevis för periodisk skrift med viss titel.

Som bestämmelserna nu är utformade, ger de en ägare möjlighet att hindra utgivningen av nya organ, vilkas titlar kanske har en viss likhet med det äldre organets men som måhända vänder sig till en helt annan läsekrets eller fyller helt andra funktioner.

Bestämmelsen att utgivningsbeviset kan bevaras, om skriften utkommer på särskilda tider med minst fyra nummer eller häften, synes inte ge tillräckliga garantier för att verklig utgivning och spridning äger rum. Det torde sålunda förekomma att en ägare uppfyller bestämmelsen genom att på vissa tider i ett fåtal exemplar låta trycka ett litet blad med den titel

som anges i utgivningsbeviset. På så sätt kan utgivningsrätten bevaras många år efter det att organet fyllt en reell funktion.

Genom att en mer eller mindre illusorisk utgivning kombineras med rätt för utgivaren att vägra utgivning av organ med sådana titlar »att förväxling lätt kan ske» kan enstaka ägare sålunda effektivt blockera tillkomsten av en rad organ med titlar, som nytillkommande utgivare anser informativa och slagkraftiga.

De nuvarande bestämmelserna har länge tillämpats under förhållanden som präglats av en relativ stabilitet på tidnings- och tidskriftsmarknaden. Det har då framstått som naturligt att främst skydda ägarna av redan existerande organ. Förhållandena har emellertid radikalt ändrats under de senaste årtiondena. Tidnings- och tidskriftsnedläggningar blir allt vanligare, samtidigt som det ständigt tillkommer nya periodiska skrifter, som måhända vänder sig till helt nya kategorier av läsare och fyller speciella, ej tidigare tillgodosedda funktioner. Olägenheterna med det ensidiga skyddet av äldre utgivare blir därmed allt påtagligare. Tillgången på lämpliga och upplysande titlar för nya organ är inte obegränsad. Konsekvenserna av de nuvarande bestämmelserna om titelskydd blir irrationella och utvecklingshämmande.

En förändring, som bättre tillgodoser nytillkommande utgivares legitima intressen, torde förutsätta omarbetning och precisering av 5—7 §§ i kap. 5 tryckfrihetsförordningen. Möjligen kan vissa förbättringar uppnås redan genom mer preciserade och nyanserade tillämpningsföreskrifter.

Med hänvisning till vad ovan anförts föreslår vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådan omarbetning av paragraferna 5, 6 och 7 i kap. 5 tryckfrihetsförordningen, att såväl nuvarande som nytillkommande ägares legitima intressen beträffande titelskydd för periodiska skrifter tillgodoses.

Stockholm i januari 1967

Kaj Björk (s)

Tage Johansson (s)
